

## “Plastiki”

1947 yılında beş kişilik küçük bir tekne uzun bir yolculuk yaparak Atlantik Okyanusu’nu geçmişti. “Kon-Tiki” adındaki teknenin özelliği tamamen doğal malzemelerden, İnka halkının binlerce yıl önce kullandığı geleneksel yöntemler ile yapılmış olması idi. Yolculuğun amacı geleneksel yöntemlerin ve doğal malzemelerin gücünü anlatmaktı. Tam 63 yıl sonra, yine alışılmadık bir tekne, yine güçlü bir mesaj vermek için, aynı serüvenin peşinde... Fakat bu tekne hiç de geleneksel yöntemler ile yapılmış bir tekne değil: İsmi “Plastiki”, ana malzemesi plastik; daha doğrusu binlerce plastik şişe.

“Plastiki Expedition” projesi bir bankacı ve aynı zamanda çevreci olan David de Rothschild tarafından yaratıldı. Rothschild ağırlıklı olarak mühendislerden oluşan bir ekip ile aylarca çalışarak tasarımı hayata geçirdi. Projenin amacı plastik için yeniden kullanım fırsatları olduğunu göstermek ve çöpe giden miktarı azaltmak. Bu amaç için bir tekne yapmayı seçmiş olmasının sebebi ise plastiğin fiberglas malzemeye göre yarı yarıya daha hafif olması ve hafifliğe rağmen fakat dayanıklılığın %75 kadarını sağlayabilmesi. Rothschild’in yolculuğu yaz başında San Fransisko’da başladı. Birkaç hafta içinde Avustralya’nın Sidney limanında sona erecek.

Plastiğin yeniden kullanımı neden önemli? Çünkü her yıl -çoğunluğu tek kullanımlık olmak üzere- yaklaşık 200 milyon ton plastik üretiliyor. Okyanuslarda yaklaşık 100 milyon ton plastik yüzdüğü tahmin ediliyor. Birleşmiş Milletler Çevre Programı bulgularına göre plastik sudaki hayatı tehdit eden en önemli iki tehditten biri (diğeri sigara izmaritleri). Futbol topundan diş fırçasına, poşetten şişeye, günlük hayatın içinde fazla sorgulamadan kısa sürede “tüketilen” ve atılan sayısız ürün hayatına suda devam ediyor. Bu ürünlerin çoğu karadan atılan ve bir şekilde denize ulaşan parçalardan oluşuyor. Kalanı gemilerden, adalardan ve petrol platformlarından denize bırakılıyor. Plastik çok küçük parçalara ayrılmış bir halde yüzdüğü için toplanamıyor, hatta uydu fotoğrafları ile tespit edilemiyor. Fakat 1988 yılından bu yana biliniyor ki; bu küçük parçalar okyanus akıntıları ile taşınarak beş ana bölgede yoğunlaşıyor ve dev çorbalara dönüşüyor. Kuzey Atlantik’deki çorbanın en az Texas eyaleti kadar büyük olduğu tahmin ediliyor. Sonuçta, çoğunluğu plastikten oluşan okyanus çöplüğü her yıl en az 1 milyon su kuşunu ve 100,000 memeliyi öldürüyor. En küçük organizmalardan balıklara, balıklardan insanlara varıncaya dek tüm gıda zincirindeki türleri zehirliyor.

İki yıl önce Londra Tasarım Festivali’nde plastiğin yeniden kullanımı ile yaratılan onlarca farklı ürün olması bu eğilimin güçlü sinyallerini veriyordu. Şimdi plastikten bir tekne okyanusta dolaşiyor. Esas amaç daha az kullanım, ama yeniden kullanım (daha kolay olduğu için) hızla güçlenecek bir eğilim. Plastik sizin işinizin neresinde?

